

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ,
perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa**

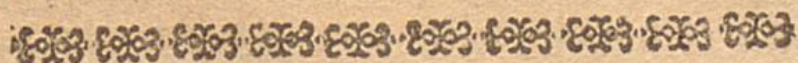
Et In octo Partes ... distincta ...

De Peccatis Et Gratia

Vindalium, 1646

Cap. VI. De necessitate gratiæ ad benè operandum moraliter.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

CAPVT VI.

De necessitate gratia ad bene operandum moraliter.

CONCLUSIO I.

POtest homo in natura lapsa bene operari moraliter.) Est de fide, contra recentiores hæreticos qui docent hominem in hoc statu nihil boni operari posse, imò omnia illius opera in se inquinata, & vere peccata esse. Refelluntur autem primo ex Scriptura, quæ modo ad bona opera nos cohortatur Matth. 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona; modo iustorum opera commendat, Matth. 26. Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me.

Secundò ex Tridentino sess. 6. canone 25. vbi ita statuitur. Si quis in quolibet bono opere iustum saltem venialiter peccare dixerit, aut quod intolerabilius est, mortaliter, &c. anathema sit.

Tertiò, ratione, nam homo in natura

lapsa habet principia necessaria ad rectam operationem, nam per intellectum quonouit quid amplectendum, quid fugiendum sit; & voluntatem quæ sequitur iudicium intellectus, & amat vel auersatur id quod ipsi amandum, vel fugiendum proponitur; est etiam capax auxiliij diuini, si hoc ad bene operandum requiritur. Quidni igitur poterit actum aliquem bonum & honestum, aut propriis viribus, aut saltem per gratiam elicere?

Dices, Scripturam nobis aduersari Psalm. 13. cum dicitur, Non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum. Et Isa 64. his verbis, facti sumus vt immundi omnes nos, & quasi pannus menstruaræ vniuersæ iustitiæ nostræ. Verum hæc testimonia nihil concludunt, non primùm, quia non debet intelligi de singulis actibus hominum, quasi omnes mali sint, sed de personis ipsis, vt sensus sit, paucissimos reperiri qui bonis operibus incumbant. Non secundum, quia eo loquendi modo vult Isaias indicare, obseruantias legales, aliaque opera Iudæorum in specie bona, Deo valde exosa fuisse, eò quòd multis essent contaminata sceleribus.

CONCLUSIO II. Neque gratia sanctificans, neque fides ad opus morali-

ter bonum est necessaria.) Prima pars probatur 1. nam peccator potest bene operari moraliter, cum Scriptura peccatores hortetur ad eleemosynam, aliâque bona opera, multâque ipsis præcipiat, quæ haud dubiè sunt bona. Quare cum peccator careat gratia sanctificante, consequens est eiusmodi gratiam non esse ad bene operandum moraliter necessariâ.

Deinde etsi gratia sanctificans sit circumstantia necessaria, ut opus aliquod sit meritorium de condigno coram Deo, non tamen ut sit bonum intra honestatem moralem, aut etiam ut aliquid de congruo mereatur; aliàs dispositiones ad iustificationem non essent bonæ, aut de congruo meritoria, quod dici non potest.

Tandè cum ex sententia communiori, nullum sit opus indifferens in individuo, si homo sine gratia sanctificante non posset bene operari, sequeretur omnia opera quæ ante iustificationem, seu quæ à peccatore fiunt, esse peccata, quod fidei repugnare constat ex Trident. sess. 6, cap. 7.

Dices 1. Deus testatur Isaia 1. se odisse sacrificia & alia opera impiorum. Ne offeratis vltra (inquit) sacrificium frustra, incensum abominatio est mihi. Respondco ex se bonum esse sacrificium

Deo offerre, interdum tamen eiusmodi oblationem posse fœdari ex malitia offerentis, & eatenus Deo displicere.

Dices 2. ex August. lib. de gratia & libero arbitrio cap. 17. quod sit sine charitate (atque adeó sine gratia sanctificante) nullo modo fieri bene. Respondeo Augustinum non loqui de bono morali, quod vix meretur nomen boni, sed de bono simpliciter quòd scilicet utile sit ad vitam æternam, quale non est nisi fiat ex charitate.

Secunda pars ostenditur. Nam Scriptura aliquando excitat infideles ad bona opera, vt Daniel. 4. aliàs quædam eorum opera laudat, & præmio temporali afficit, vt patet Exodi 1. Paulus etiam Rom. 4. ait Gentiles fuisse inexcusabiles, quòd Deum non coluerint; poterant ergo eum honeste, & sine peccato colere, aliàs fuissent excusabiles.

Accedit ratio, nam potest sine dubio infidelis honorare parentes, dare eleemosynam pauperibus, &c. Hæc autem opera erunt bona moraliter, si fiant ex fine aliquo honesto, & rationi consentaneo, qualem infidelis per lumen naturale cognoscere, atque adeó intendere potest: cum hac in re nihil reperiri possit, quod superet illius vires, alioqui fide superna-

DE GRATIA. CAP. VI. 225
turali destitutas. Quod si omnia opera
infidelis essent mala, sequeretur urgente
aliquo præcepto, verbi causa, erogandi
eleemosynam, eum necessariò peccare,
sive præceptum illud impleret, sive non,
quod certe affirmari non potest.

Dices 1. ex Paulo ad Rom. 14. Omne
quod non est ex fide, peccatum est, opus
infidelis non est ex fide, ergo peccatum
est. Respondeo, Apostolum non loqui de
fide Theologica, sed de crudelitate qua
credimus aliquid nobis esse licitum, quæ
aliter vocari solet dictamen conscien-
tiæ. Ait ergo illud peccatum esse, quod
fit reclamante conscientia, ex quo ut
patet, nihil contra prædicta colligitur.

Dices 2. August. sæpe inculcat nullum
esse opus bonum sine fide, in infidelibus
nullam esse veram virtutem, &c. Res-
pondeo eum loqui de opere quod sim-
pliciter est bonum, seu in ordine ad vi-
tam æternam, item de virtute Christiana
quæ ad salutem conducit, ut ex lib. 4.
contra Iulian. cap. 3. satis intelli-
gitur.

Dices 3. ut opus sit bonum, debet
fieri bono fine, at infidelis idola colens
non operatur bono fine, cum omnia ope-
ra sua in falsos Deos referat. Respondeo
1. hoc non procedere de infideli qui

vnum verum Deum colit. 2. neque de idololatra, quem non credibile est quidquid agit, in malum finem referre, & nunquam, verbi causa, honorare parentes, aut dare eleemosynam ex motiuo aliquo honesto, & rectæ rationi consentaneo.

CONCLUSIO III. Potest homo in natura lapsa efficere opus aliquod moraliter bonum, cum solo concursu Dei generali, sine vlllo speciali interioris gratiæ adiutorio.) Probatur 1. ex Paulo Rom. 2. vbi ait, Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt faciunt, id est, naturæ viribus, absque speciali gratiæ auxilio faciunt opera aliqua legis naturalis, quale est, verbi causa præceptum de honorandis parentibus; &c.

Probatur 2. ex Conciliis quæ statuunt, hominem sine auxilio Spiritus sancti non posse credere, sperare, diligere, aut aliud quid facere vt oportet ad salutem; hac enim limitatione non obscure innuunt, posse homines sine gratia prædicta opera facere modo aliquo bono, qui tamen ad salutem non sufficiat.

Probatur 3. hac ratione. Nam vt causa secunda possit exire in aliquem actum, perspicuum est satis esse quod ex parte sua habeat vires sufficientes & non

DE GRATIA. CAP. VI. 2¹⁷
impeditas ad talem actum. At homoⁱⁿ
natura lapsa habet principia sufficient^{ia}
& non impedita ad efficiendum op^{us}
aliquod moraliter bonum. Habet enim,
intellectum quo potest practicè iudicare
quid hîc & nunc agendum, ex dictis cap.
I. habet etiam voluntatem qua potest
naturaliter velle, quod ipsi ab intellectu
proponitur, cùm in tali actu nihil super-
naturale occurrat. Aliundè verò nullum
fingi potest impedimentum siue intrinse-
cum siue extrinsecum, quod semper, & in
qualibet occasione obsit, ne prædictæ
potentiæ in suos actus ferantur, adeoque
per illas homo opus aliquod morali-
ter bonum eliciat.

Dices I. verba illa Christi Ioan. 15.
Sine me nihil potestis facere, indicant
ad quodlibet opus bonum necessariam
esse gratiam Christi. Respondeo hoc ve-
rum esse de quolibet opere supernatu-
rali, seu per se vtili ad vitam æternam,
non autem de quolibet opere moraliter
tantum bono; aliàs ad eiusmodi opera
necessaria esset unio cum Christo per fi-
dem, & charitatem, vt patet ex ipso
textu, qui præter alia hæc continet;
Qui manet in me, & ego in eo, hîc fert
fructum multum; quia sine me nihil po-
testis facere.

Dices 2. ex Concil. Arausic. 2. cap. 20. hominem nulla facere bona, nisi quæ Deus præstat ut faciat. Respondeo ibi agi contra Pelagianos, quatenus dicebant hominem posse propriis viribus naturalibus, absque speciali gratia exequi omnia opera bona, quæ sunt necessaria ad salutem consequendam, quod nemo Catholicorum admittit.

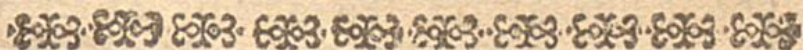
Dices 3. Per opus moraliter bonum peccator se disponit ad gratiam, & remissionem peccatorum: ergo tale opus fieri non potest sine gratia; sequela patet, quia gratia est necessaria ad illud omne opus quod ad salutem conducit, ut dictum est. Respondeo, non omnia opera moraliter bona disponere propriè ad remissionem peccatorum, sed ea tantum quæ fiunt ex gratiæ supernaturalis auxilio. Vnde etsi homo propriis viribus nequeat elicere opus morale, ut est dispositio ad gratiam, simpliciter tamen illud elicere potest, sub ratione boni moralis.

Dices 4. Pleraque opera moraliter bona fieri non possunt sine gratiæ auxilio, ut quæ dicuntur heroica, ergo idem dicendum de omnibus virtutis acquirentiæ operibus, cum sint eiusdem rationis. Negatur consequentia, cum enim inter

DE GRATIA. CAP. VI. 229

moralia opera alia sint aliis longè difficiliora , non mirum est quòd gratiæ auxiliium requiratur ad vnum , non ad aliud. Vnde ex communiore sententia , potest homo naturæ viribus leuiores tentationes superare, non tamen difficiliore, sine speciali auxilio.

Dices 5. Magna est Dei gratia, quod te constituat in iis circumstantiis, in quibus videt, te bene operaturum. Respondeo 1. vix credi posse, iure ipso creationis, & conseruationis nullas deberi homini circumstantias , in quibus vel semel sit bene moraliter operaturus 2. eo dato, quòd homo eliciat actum aliquem honestum, id vt summum referendum esse in beneficium aliquod extrinsecum non autem in gratiam aliquam internam, concursui generali superadditam, quæ per se sit causa operis.

CAPVT VII.

*De necessitate gratia, ad amandum
Deum vt natura auctorem.*

CONCLUSIO I.

POtest in natura homo lapsa, Deū aliquo modo diligere sine auxilio gra-